

Doporučení subkomise NERV proti korupci

Veřejné zakázky

Základní východiska

V rámci veřejných zakázek jsou ročně vynakládány prostředky v rozsahu 17,5 % HDP (**635 mld. Kč** v roce 2009), z toho z veřejných rozpočtů 14 % HDP (**508 mld. Kč** v roce 2009). Jakékoliv zlepšení přináší velmi významné úspory (zvýšení efektivnosti o 1 % = úspora v rozsahu 6,3 mld. Kč). Zároveň tento objem prostředků představuje významný prostor pro korupční aktivity. Jejich existence je umožněna zejména nízkou transparentností trhu veřejných zakázek a absencí ekonomického hodnocení při rozhodování a kontrole.

Důsledkem je, že někdy jsou nakupovány nepotřebné věci nebo služby. Jindy jde o věci potřebné, avšak za předražené ceny. Sankce zdaleka nejsou schopny problém vyřešit, a to ani kdyby na straně úřadů byla ochota a schopnost korupci postihnout. Důležitější je vytvořit takový systém, který by maximálně komplikoval korupční jednání. Tedy, neřešit následky, ale hlavně příčiny problému.

Hlavní problémy současného stavu zadávání veřejných zakázek

1. Rozhodování o potřebnosti nákupů není spojeno s kvalitní ex-ante analýzou hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Výsledkem je **nákup nepotřebných statků**.
2. Při přípravě veřejných zakázek a jejich kontrole nejsou aplikovány ekonomické postupy při definici předmětu plnění, stanovování kvalifikačních kritérií a dílčích hodnotících kritérií (to znamená, že **lze ušít zakázku na míru určité firmě, aniž by byl porušen zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách**).
3. Trh veřejných zakázek vykazuje nízkou míru transparentnosti. **V roce 2009 prošlo pouze 45 % trhu veřejných zakázek přes otevřená řízení** (viz příloha I). Značná část prostředků prochází přes zakázky malého rozsahu, které nejsou povinně zveřejňovány na internetu a které nepodléhají kontrole ÚOHS. Důvodem je příliš vysoký limit, kdy Česká republika při přepočtu v paritě kupní síly má třetí nejvyšší limity v EU (viz příloha II).
4. Na straně nabídky je **nízká míra konkurence**. Průměrný počet podaných nabídek do soutěží o veřejné zakázky je v ČR nižší než v zemích EU (viz příloha III). I přes určité zlepšení v posledních letech je stále jedna pětina zadávacích řízení realizována pouze na základě nabídky jednoho dodavatele. To je významný problém, neboť **nelze dosáhnout úspor z efektu konkurence** (s růstem počtu podaných nabídek klesá vysoutěžená cena veřejné zakázky, viz příloha V).
5. **Nedostatečně fungující kontrolní mechanismy** (pouze 30 % kontrolovaných subjektů nějak reaguje na kontroly NKÚ a pouze 40 % kontrolovaných subjektů nějak reaguje na kontroly ÚOHS, kontroly realizované podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole jsou vesměs čistě formální).

Návrhy opatření¹

1. **Zavedení principů 3 E (hospodárnost, účelnost a efektivnost)** přímo do zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a jejich promítnutí do kontrolních procesů (je možné vyjít např. ze zákona ve Slovinsku nebo z Velké Británie, viz Příloha IV).

Cílem tohoto opatření je snížit prostor pro „ohýbání“ zadávacích řízení prostřednictvím příliš úzce definovaného předmětu plnění či volby „vhodné“ struktury hodnotícího kriteria ekonomická výhodnost. Přímé uvedení principů 3 E v zákoně donutí zadavatele specifikovat a odůvodnit vztah mezi cílem nákupu a vlastnostmi poptávaného předmětu, jakož i vztah mezi cílem nákupu a volbou dílčích hodnotících kritérií a jejich vah při použití hodnotícího kriteria ekonomická výhodnost. V současné době toto není po zadavatelích požadováno a kontrolní orgány to ani nekontrolují. Systém finanční kontroly podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, je v tomto případě nedostatečný, neboť nepokrývá celé spektrum zadavatelů (např. tzv. obecní obchodní společnosti) a navíc neumožňuje podávat podněty subjektům, které se cítí nerespektováním principů 3 E při zadávání veřejných zakázek poškozeny. Uvedené opatření by bylo nutné doplnit metodikou, která by zadavatelům uvedenou změnu vysvětlila. Navázat je zde možné na činnosti MMR prováděné v této oblasti.

2. **Předvýběrové řízení.** Povinná oponentní řízení budou u větších zakázek nutnou podmínkou pro vypsání výběrového řízení. Povinná oponentura expertů přinejmenším zkomplikuje vypsování řízení na zbytečné nebo dokonce škodlivé projekty.

Cílem opatření je ověřit účelnost realizovaných projektů a odbourat tak pochybnosti a potřebnosti některých z nich, či pochybnosti o jejich předdimenzovanosti. V současné době jsou sice realizovány u jednotlivých projektů studie proveditelnosti apod., avšak vše si zadává resort, který daný projekt realizuje. Lze tedy předpokládat určitou zaujatost a snahu dobrat se požadovaného výsledku.

3. **Snížení limitů pro zakázky malého rozsahu (povinnost vypsání veřejné zakázky).** V současnosti platí limit 6 mil. Kč pro stavební zakázky a 2 mil. Kč pro ostatní. Zakázky lze vypsát přímo, a skutečně se ukazuje, že zejména municipality této možnosti hojně zneužívají. Tyto limity patří k nejvyšším v Evropě. Navrhujeme snížit tyto limity na 1 mil. Kč a dále vytvořit speciální typ zakázek se zjednodušeným zadávacím řízením v intervalu od 300 tisíc Kč do 1 mil. Kč. (Změna zákona č. 137/2006. Sb., v případě centrální státní správy lze ale vyřešit i usnesením/nařízením vlády).

Návrh opatření reaguje na vysoký objem veřejných zakázek, které jsou zadávány v režimu zakázek malého rozsahu. Hranice 1 mil. Kč je stanovena na základě analýzy vztahu mezi předpokládanou úsporou plynoucí ze zvýšení transparentnosti a míry konkurence a nárůstem administrativních nákladů. I po snížení na 1 mil. Kč bude mít Česká republika hraniční hodnoty nad průměrem EU. Nový typ zakázek v intervalu 300 tis. – 1 mil. Kč bude z důvodu administrativní jednoduchosti zadávám zjednodušenou metodou, avšak výsledky budou povinně publikovány.

¹ Mezi navrhovaná opatření jsou zařazeny i návrhy, které se objevily jak v Závěrečné zprávě Platformy pro transparentní veřejné zakázky tak i v programovém prohlášení vlády.

4. **Transparentnost.** Povinně zveřejňovány budou smlouvy, dodatky a krátké informace o výsledku realizace veřejné zakázky (viz např. Chrudim nebo Semily; v případě centrální státní správy lze vyřešit usnesením/nařízením vlády).

Cílem je zvýšení transparentnosti veřejných zakázek i veřejné správy jako celku. Veřejně dostupné smlouvy a jejich dodatky zamezují spekulacím o obchodních podmínkách a následném navyšování cen. Také to umožní veřejnou kontrolu nad tím, jestli dochází k dodržování termínů či vymáhání penále. I v současné době mají subjekty veřejné správy povinnost vyhodnocovat výsledky veřejné zakázky. Ne vždy k tomu však dochází. Povinnost zveřejňovat výsledky realizace veřejné zakázky bude v tomto směru dalším tlakem. Vzhledem k tomu, že dnes jsou všechny dokumenty tvořeny elektronicky, nebude zveřejňování spojeno s významnějšími náklady.

5. **Standardní specifikace, vzorové dokumentace.** Většinu zakázek lze specifikovat pomocí standardních šablon. Zadavatelům tak odpadne nutnost zadávat znění specifikací zakázek soukromým právnickým kancelářím, jejichž služby nejsou levné. Lze zpracovat celý katalog vzorových zadávacích dokumentací a vytvořit databáze „normálních“ cen standardizovaných komodit. Ve velmi mimořádných případech, kdy by bylo nutné upřesnit kvalifikační předpoklady nad rámec bodu 5 (což je možné u malého počtu strategických zakázek, které ovšem nezahrnují infrastrukturu) lze zpracovat seznam standardních kvalifikačních kritérií. Není třeba měnit legislativu.

Problémy zadávání veřejných zakázek jsou v některých případech tvořeny i nedostatečnou administrativní kapacitou zadavatelů (např. u malých obcí). Zadavatelé si často připravují zadávací dokumentace samostatně, čímž nedochází k inkasování úspor z rozsahu, případně utrácí značné prostředky za externí organizaci zadávacích řízení. Veřejní zadavatelé však z větší části nakupují stále to samé (elektřina, papír, benzín, úklid apod.). Katalog vzorových zadávacích dokumentací jim podstatně usnadní práci. Databáze „normálních“ cen standardizovaných komodit umožní zadavateli zjistit, jestli byl jeho tendr úspěšný ve smyslu vysoutěžení běžné ceny na trhu.

6. **Kvalifikační předpoklady.** Doposud bylo častým jevem, že zadavatel formuloval kvalifikační předpoklady tak, aby eliminoval konkurenci a zvítězit mohl jen předem určený uchazeč. Namísto složité sítě předpokladů by měly stačit jen dvě podmínky. Za prvé, čestné prohlášení, že zájemce je schopen projekt provést. Nesplnění bude mít právní důsledky pro statutární orgány zájemce, které ponесou osobní finanční zodpovědnost. Za druhé, zájemce musí prokázat, že za posledních pět let úspěšně uskutečnil charakterově podobný, byť rozsahem i menší projekt. Kvalifikační předpoklady by tedy prakticky odpadly, což by otevřelo cestu k zakázkám i těm firmám, které nemají „prošlápnuté“ cesty k rozhodovacím strukturám: zahraniční konkurenci, menším soukromým firmám, atd.

Návrh tohoto opatření je reakcí na velmi rozšířenou korupční praxi. Kvalifikační kritéria jsou dnes pravděpodobně nejvýznamnějším nástrojem, který korupci ve veřejných zakázkách umožňuje. Zákon o veřejných zakázkách pak vlastně funguje naprosto opačně, než fungovat má. Vyřešit problém kvalifikačních kritérií by znamenalo zásadní průlom.

Ve své podstatě je úkolem kvalifikačních kritérií ověřit, zda uchazeč je schopen zakázku uskutečnit, a to jak po technické, tak po finanční stránce. Prokázaná historie přitom stačí jako jediné technické kritérium. Čestné prohlášení spojené s osobním ručením statutárních orgánů zdánlivě vypadá jako příliš „měkké“ zajištění finanční stability uchazeče, ale z perspektivy člena představenstva nebo dozorčí rady se to jeví jinak. Doplnkem by mohla být bankovní záruka, zejména pro větší projekty.

7. **Zvláštnosti infrastrukturních zakázek.** U staveb dopravní infrastruktury zavést povinnost používat otevřená řízení a soutěžit pouze na základě ceny (u ŘSD a SŽDC bez nároku na změnu legislativy).

Uvedené opatření reaguje na výsledky analýzy prezentované v příloze V. Vzhledem k objemu prostředků vynakládaných na stavby dopravní infrastruktury lze očekávat významné úspory.

8. Omezit možnost aplikace užších soutěží.

Omezování míry konkurence u užších soutěží je v ČR kontraproduktivní. Smysluplné je to pouze v zemích, kde zadavatelé dostávají v průměru 10 a více nabídek. Při takovýchto počtech nabízejících již nelze očekávat pozitivní dopady existence „konkurenčního efektu“ a je tak možné ušetřit transakční náklady. Vzhledem k tomu, že v ČR je průměrný počet nabídek podstatně nižší, omezování konkurence ztrácí smysl. Systém dvoukolovosti lze nadále zachovat z důvodu úspor administrativních nákladů avšak bez možnosti snižovat losováním či jiným způsobem počet účastníků soutěže, kteří prokázali splnění kvalifikačních předpokladů.

9. **Minimální počet soutěžících.** U velkých zakázek (např. nad 100 mil. Kč) zavést povinnost identifikovat alespoň pět firem, které se mohou do tendru přihlásit. Pokud by jich bylo méně, zadávací dokumentace by se musela přepracovat.

Opatření reaguje na některé situace, kdy se do soutěží hlásí pouze jeden nebo dva subjekty a zadavatel se vymlouvá, že „takový je trh“. Zavádí povinnost provést si podrobnou analýzu trhu a zakázku připravit tak, aby byl zajištěn dostatečný počet nabízejících a inkasování přínosů „konkurenčního efektu“. U některých oligopolních odvětví lze připustit výjimku, avšak pouze po podrobné analýze a ve speciálním režimu.

10. **Aukce.** Cena za uskutečnění projektu by byla stanovena např. metodou vícekolové holandské aukce. Existuje exaktní a dobře matematicky popsaná teorie aukcí a tržních modelů. V těchto disciplínách bylo uděleno několik Nobelových cen a jejich praktické užití dokáže zvýšit efektivitu aukce mnohdy překvapivým způsobem.

Používání elektronických aukcí navíc podporuje důvěryhodnost systému zadávání veřejných zakázek. Zahraniční zkušenosti ukazují, že do těchto soutěží se v průměru hlásí více nabízejících než do klasických řízení, což přes „konkurenční“ efekt vede k poklese cen. Ne pro všechny typy předmětů plnění jsou však vhodné.

11. **Technické prostředky.** Pro většinu základních informačních povinností by stačil „obyčejný“ www portál s dostatečně výkonným serverem provozovaný vládou – tedy levná záležitost. Poněkud složitější z hlediska nároků na bezpečnost dat by bylo samotné provádění veřejných soutěží a aukcí. V této oblasti je v současné době diskutováno několik nástrojů, které by měly elektronizaci zadávání veřejných zakázek v budoucnu usnadnit (NIPEZ, využití datových schránek atd.). Optimální nástroj by měl být zvolen na základě kritéria efektivnosti (poměr přínosů a nákladů) a s nízkými vstupními náklady poskytnut všem zadavatelům.

12. **U PPP projektů** zadat externí oponenturu finančního modelu zaměřenou zejména na jeho předpoklady. Tyto oponentury nesmí provádět firmy podnikající v oblasti organizací koncesních řízení.

Studie porovnávající výhodnost řešení PPP oproti klasické veřejné zakázce jsou založeny na celé řadě předpokladů a nejsou externě oponentovány. Navíc je zpracovávají společnosti, které se věnují i organizacím koncesních řízení. Existuje zde tedy riziko záměrného

preferování varianty PPP, neboť její podporou si zpracovatel generuje další trh po svých službách. Vnější oponentura nezainteresovanou institucí je tedy potřebná.

13. **Prodeje veřejného majetku.** Za účelem zvýšení průhlednosti budou všechny prodeje oznamovány s dostatečným předstihem na oficiálních serverech. Cena bude stanovena na principu aukce.

Cíl tohoto opatření je zřejmý. Lze jen podotknout, že veřejné prodeje jsou ještě méně průhledné než veřejné nákupy, zejména na municipální úrovni, kde prakticky neexistuje kontrola ze strany médií.

14. **Výroční zpráva.** Každoročně zpracovat „Zprávu o stavu veřejných zakázek v České republice“ obsahující popis fungování systému prostřednictvím vybraného setu indikátorů (např. průměrný počet získaných nabídek, procento prostředků alokovaných prostřednictvím institutu zakázek malého rozsahu atd.); na jejím základě bude možné vyhodnocovat dopady uskutečněných kroků. Tyto indikátory zveřejňovat i na úrovni jednotlivých resortů, obcí a významnějších státních organizací.

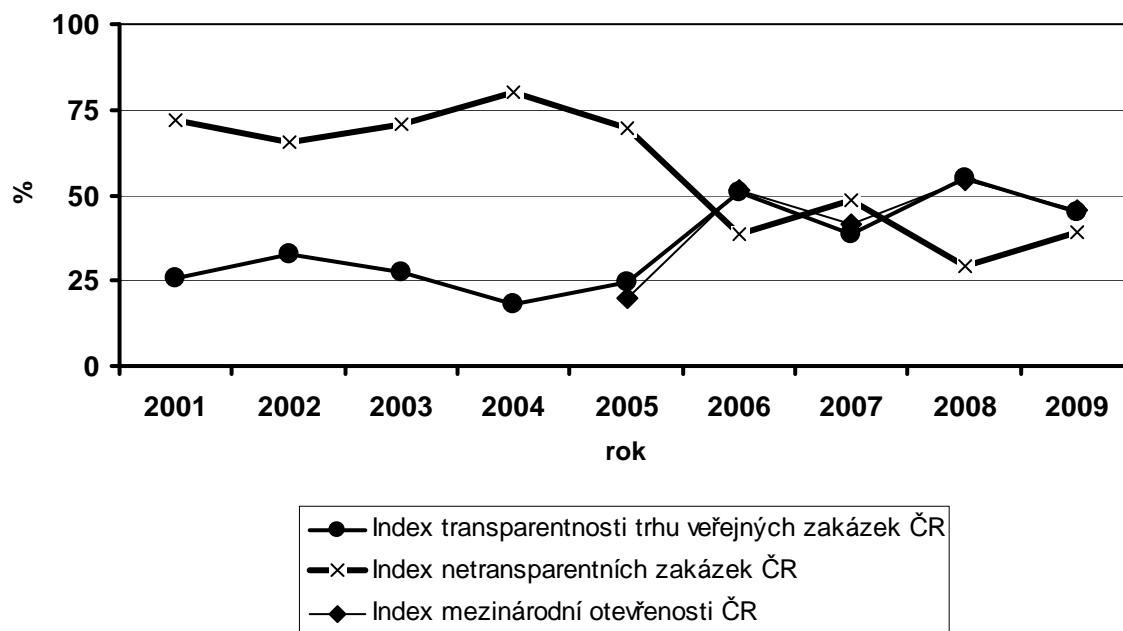
Cílem pravidelného publikování „Zpráv“ založené na kvantitativních indikátorech je disponovat informacemi o stavu trhu veřejných zakázek a při jeho zhoršování flexibilně reagovat. Rozsah zprávy by neměl přesáhnout 5 stran. Zveřejňování indikátorů na úrovni významných zadavatelů umožní analyzovat individuální přístup a výsledky a případně mediálně tlačit na změny.

15. **Datové schránky.** Evidenční systém, který zamezuje manipulaci (mazání, antidatování, měnění) v průběhu procesu. Možnost propojení s dalšími evidenčními systémy. Uchování úplné a celistvé dokumentace pro následné zveřejnění. Jednotné formuláře pro podání, vyhodnocení, zprávu a smlouvu. Jedinečné přístupy účastníků procesu s elektronickou stopou. Průběžná kontrola ÚOHS bez časové prodlevy nutnosti vyžadovat dokumenty. Finanční nenáročnost rozšíření funkcionality (oproti nově budovaným systémům). Časová nenáročnost, možnost zprovoznit do 120 dnů.

Využití datových schránek pro administraci veřejných zakázek je rozumné, naplno využívat stávající systémy, než stále budovat nové

Přílohy

1. Ukazatele transparentnosti trhu veřejných zakázek v České republice v letech 2001-2009

Zdroj: OECD, ISVZ, vlastní výpočty

Legenda:

- Index transparentnosti trhu veřejných zakázek udává, kolik procent prostředků vynaložených v rámci institutu veřejných zakázek v kalendářním roce bylo alokováno prostřednictvím otevřeného řízení.
- Index netransparentních zakázek udává, kolik procent prostředků vynaložených v rámci institutu veřejných zakázek v kalendářním roce bylo zadáno v režimu tzv. zakázek malého rozsahu, mimo režim zákona o veřejných zakázkách a v jednacím řízení bez uveřejnění.
- Index mezinárodní otevřenosti udává, kolik procent z trhu veřejných zakázek je zadáno ve formě nadlimitních zakázek, které musí být inzerovány ve Věstníku EU.

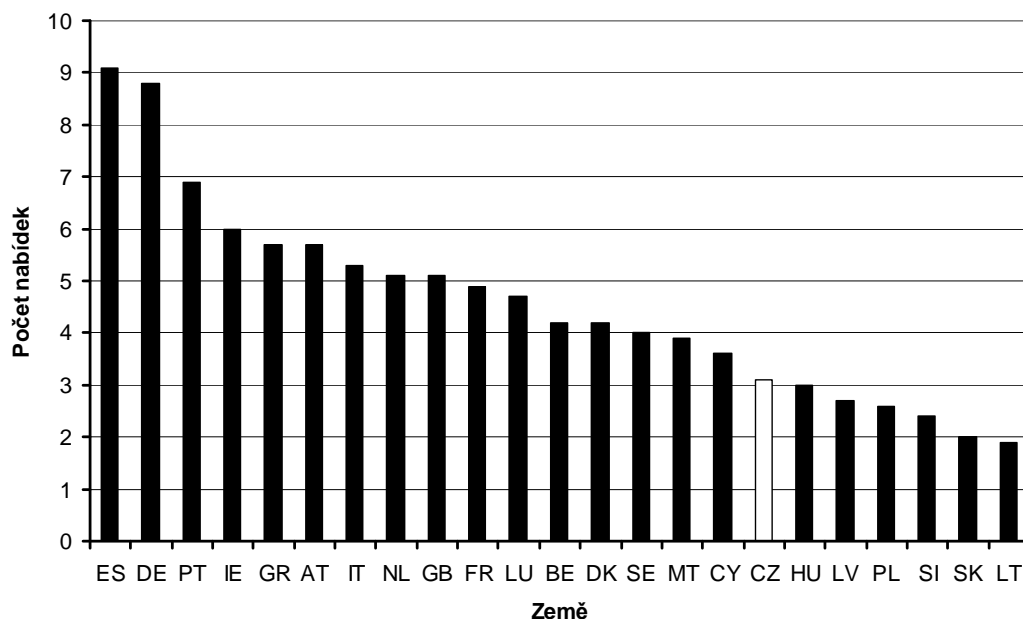
Podrobněji k metodice viz Pavel, J. (2006): Ukazatele transparentnosti trhu veřejných zakázek v České republice, Transparency International – Česká republika, dostupné z http://www.transparency.cz/pdf/publikace/vz_index_transparentnosti_metodika.pdf

2. Srovnání limitních hranic na dodávky, služby a stavební práce ve sledovaných zemích (v Kč, zohledněna výše cenových hladin v jednotlivých zemích pomocí PPP)

Země	Dodávky a služby	Země	Stavební práce
Kypr	32 279	Irsko	0
USA	45 616	Kypr	34 279
Malta	58 195	USA	45 616
Irsko	71 147	Malta	58 195
Belgie	89 883	Belgie	89 883
Lotyšsko	106 788	Lucembursko	121 956
Lucembursko	121 956	Francie	328 028
Slovinsko	220 610	Lotyšsko	355 961
Bulharsko	277 335	Polsko	367 847
Francie	328 028	Slovinsko	441 221
Španělsko	342 582	Rumunsko	447 221
Itálie	343 881	Dánsko	518 148
Polsko	367 847	Itálie	687 763
Finsko	438 210	Bulharsko	832 004
Rumunsko	447 221	Španělsko	951 618
Slovensko	777 028	Finsko	1 460 700
Litva	813 613	Maďarsko	1 590 522
Maďarsko	848 278	Rakousko	1 727 506
Dánsko	863 580	Slovensko	3 108 111
Estonsko	931 118	Portugalsko	3 130 282
Portugalsko	1 565 141	Litva	4 068 064
Rakousko	1 727 506	Estonsko	5 819 489
Česká republika	2 000 000	Česká republika	6 000 000
Nizozemí	2 182 206	Nizozemí	84 582 318
Velká Británie	2 269 584	Velká Británie	87 969 059

Zdroj: Rističová, S. (2010): Mezinárodní komparace způsobů zadávání zakázek malého rozsahu, bakalářská práce, VŠE

3. Průměrné počty podaných nabídek do soutěží o nadlimitní veřejné zakázky v členských zemích EU (2004-2005)

Zdroj: Evropská komise (2008): Price Comparison, Measuring Competition, Savings and their Interlink. [Pracovní materiál Advisory Committee on Public Contracts]. Brusel : Evropská komise.

4. Zohlednění principů 3E v zákoně o veřejných zakázkách Slovinské republiky

1.3. Základní principy

Článek 5

(Principy veřejného zadávání)

Organizace, vývoj a realizace systému veřejného zadávání jsou založeny na principu svobodného pohybu zboží, principu svobodného podnikání, principu svobody v poskytování služeb odvozených ze Smlouvy zakládající Evropská společenství a na principech hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti, konkurence v tendrech, transparentnosti veřejného zadávání, rovných příležitostí soutěžících a přiměřenosti.

Článek 6

(Principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti)

(1) Zadavatel má povinnost přidělovat veřejné zakázky takovým způsobem, aby byla zajištěna hospodárnost a efektivnost použití veřejných zdrojů a účelné dosažení cílů vymezených v souladu s předpisy řídicími užití rozpočtu a dalších veřejných zdrojů.

(2) Tam kde to předmět veřejné zakázky umožňuje a pokud to znamená zvýšení hospodárnosti a efektivnosti veřejné zakázky, zadavatel definuje zakázkovou dokumentaci takovým způsobem, že je možné zakázku zadat po více položkách. Přitom má zadavatel za povinnost zajistit rovný, nediskriminační přístup k ekonomickým subjektům a zpřístupnit tak veřejné zakázky širšímu okruhu ekonomických subjektů.

Zdroj: Zákon o veřejných zakázkách Slovinské republiky, [cit. 2008-06-30], dostupné z <<http://www.oecd.org/dataoecd/6/33/39647089.pdf>>

5. Výsledky analýzy „konkurenčního efektu“ u staveb dopravní infrastruktury

S cílem testovat platnost hypotézy konkurenčního efektu (nepřímo úměrný vztah mezi počtem podaných nabídek a vysoutěženou cenou) byla provedena analýza 202 zakázek na realizaci staveb objektů dopravní infrastruktury. (Dílní výsledky a podrobný metodický postup jsou uveřejněny na stránkách Transparency International – Česká republika jako samostatná studie.) Analyzované zakázky byly zadány v období červenec 2004 až únor 2009 a kritériem pro jejich zařazení do vzorku byla předpokládaná nebo vysoutěžená cena přesahující 100 mil. Kč. Z 202 analyzovaných zakázek 56,4 % zadalo ŘSD, 17,4 % SŽDC a zbytek obecní nebo krajské úřady. Z hlediska typu zadávacího řízení bylo nejvíce otevřených soutěží, celkem 139, což představuje 68,8 %.

V rámci analýzy byly hledány faktory, které ovlivňují poměr konečné (resp. vzešlé ze soutěže) a předpokládané ceny veřejné zakázky. Mezi analyzované faktory byl zařazen například počet přihlášených subjektů, typ soutěže (otevřená x ostatní) nebo typ hodnotícího kritéria (nejnižší nabídková cena x ekonomická výhodnost). V souladu s výše uvedeným bylo předpokládáno, že počet přihlášených subjektů se pozitivně projeví na konečné ceně (ve smyslu jejího poklesu). U typu soutěže bylo předpokládáno, že použití jiné než otevřené soutěže představuje omezení konkurence a tudíž výsledky soutěže nebudou z hlediska ceny tak pozitivní.

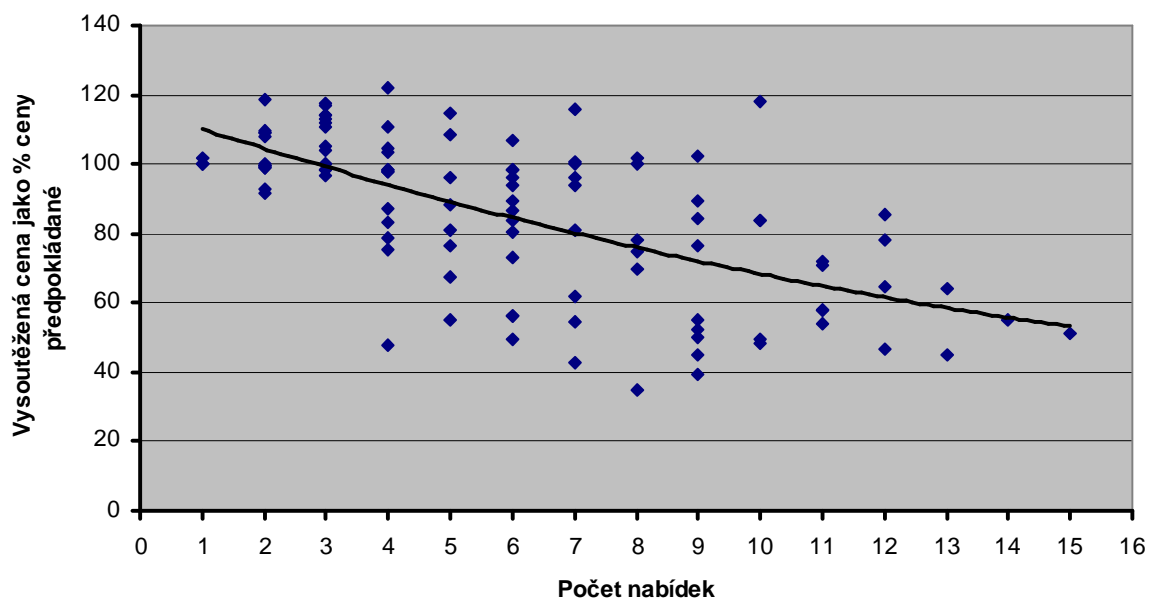
Analýza provedená pomocí ekonometrického aparátu prokázala silnou vazbu mezi počtem podaných nabídek do zadávacího řízení a vysoutěženou cenou. Dodatečný nabízející s sebou v průměru přináší pokles konečné ceny v průměru o 3,3 % předpokládané ceny. Naopak negativní dopady na cenu má volba užšího typu zadávacího řízení, neboť způsobuje růst vysoutěžené ceny (oproti situaci při použití otevřeného řízení) v průměru o 11,6 % ceny předpokládané.

Statistická analýza navíc odhalila i zajímavý vztah mezi počtem nabízejících a typem hodnotícího kritéria. Ukazuje se, že nejvíce nabízejících přitahují soutěže, u kterých je jediným hodnotícím kritériem nabídková cena. Naopak, pokud je použito kritérium ekonomické výhodnosti a klesá tak váha ceny v rozhodování, klesá i počet nabízejících. Při 50 % váze ceny se v průměru snižuje počet podaných nabídek o 2. Pokud tento závěr propojíme s předešlými výsledky, znamená to růst dosažené ceny v rozsahu cca 6,6 % předpokládané ceny.

Důvodem pro nižší účast v soutěžích se sníženým důrazem na cenu je zřejmě obava některých potenciálních dodavatelů o regulérnost soutěže. Zatímco v případě 100 % váhy nabídkové ceny při rozhodování nelze s výsledky soutěže téměř manipulovat, při snížení její váhy ve prospěch jiných (často i subjektivně hodnocených) kritérií již částečně ano. Firmy se tak do těchto tendrů hlásí méně, neboť zřejmě nejsou ochotny investovat do přípravy nabídek a související administrativy s nejistým výsledkem.

Podrobněji k metodice a datům viz Pavel, J. (2010): Analýza vlivu míry konkurence na cenu rozsáhlých staveb dopravní infrastruktury. Politická ekonomie, 2010, roč. 3, č. 58, s. 343–356.

Graf: Vztah mezi dosaženou cenou a počtem nabízejících (proloženo křivkou získanou polynomicou regresí), zakázky na stavby dopravní infrastruktury zadané v letech 2004-2009 v otevřeném řízení

Zdroj: vlastní výpočty